

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul hotărârii de Guvern „Modificarea și completarea Hotărârii
Guvernului nr. 801/2018 privind aprobarea și implementarea Programului
Diaspora Acasă Reușește „DAR 1+3”

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul hotărârii de Guvern „Modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 801/2018 privind aprobarea și implementarea Programului Diaspora Acasă Reușește „DAR 1+3” elaborat de către Biroul relații cu diaspora al Cancelariei de Stat.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
În temeiul Programului național „Diaspora” pentru anii 2024-2028 (HG1032/2023), Obiectiv specific 4. Implementarea măsurilor de sprijin pentru implicarea diasporei și cetățenilor reveniți în economia națională și HG 801 din 2018 „Modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 801/2018 privind aprobarea și implementarea Programului Diaspora Acasă Reușește „DAR 1+3”.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
Elaborarea proiectului pentru modificarea Hotărârii Guvernului „Modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 801/2018 privind aprobarea și implementarea Programului Diaspora Acasă Reușește „DAR 1+3” este determinat de: - Necesitatea asigurării transparenței și corectitudinii utilizării mijloacelor financiare precum și implementarea în termenii stabiliți a Programului Diaspora Acasă Reușește „DAR 1+3; - Identificarea unor discrepanțe pe parcursul a celor 5 ani de implementare care necesită a fi ajustate pentru buna implementare a programului; - Recepționare mai multor sugestii din partea beneficiarilor programului pe parcursul a 5 ani de implementare. - Asigurarea continuității programului pentru următorii 5 ani.
3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse
3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi
Se propun următoarele modificări: În scopul asigurării transparenței și corectitudinii utilizării mijloacelor financiare precum și implementarea în termenii stabiliți a Programului Diaspora Acasă Reușește „DAR 1+3 în textul de bază a HG se propune completarea cu: - „Cancelaria de Stat, prin intermediul Biroului relații cu diaspora, va prezenta Ministerului Finanțelor Raportul anual privind realizarea Programului Diaspora Acasă Reușește “DAR 1+3” conform anexei nr.4 și va informa Guvernul și societatea civilă despre impactul implementării Programului”; - „Biroul relații cu diaspora va publica pe pagina web oficială până la data de 1 martie a anului următor, Raportul anual privind realizarea Programului Diaspora Acasă Reușește “DAR 1+3” conform anexei nr. 4”; - „Repartizarea alocațiilor din contul bugetului de stat, destinate Programului Diaspora Acasă Reușește “DAR 1+3” se vor aproba anual prin Hotărâre de Guvern.”; - „Cancelaria de Stat prin intermediul Biroului relații cu diaspora poate iniția lansarea concursului de colectare a propunerilor de proiecte odată cu aprobarea Legii bugetului de stat.” În scopul asigurării continuității implementării programului se propune extinderea perioadei de implementare până în anul 2030.

Pentru buna implementare a programului se propun următoarele ajustări;

- „Obiectivele specifice” se completează cu un obiectiv nou „promovarea transferului de cunoștințe și bune practici din diaspora către comunitățile locale prin inițiative de mentorat, training-uri și parteneriate pentru dezvoltare.
- Domeniile eligibile pentru finanțarea activităților din Program se expun în redacție nouă:
 - 1) infrastructură (drumuri, școli, grădinițe, case/centre de cultură, zone de odihnă);
 - 2) protecția mediului (prevenirea poluării mediului înconjurător, managementul deșeurilor);
 - 3) economia (dezvoltarea regiunii, investiții);
 - 4) eficiența energetică (panouri solare, iluminare stradală, izolare termică);
 - 5) cultura (patrimoniu și identitate națională, dezvoltarea turismului rural, expoziții și festivaluri);
 - 6) educația (programe pentru copii, instrumente digitale în educație, sport, transfer de cunoștințe și know-how, tabere de vară);
 - 7) protecția socială și incluziune (centre medicale, centre sociale, cantine sociale, susținerea dezvoltării de întreprinderi sociale în zonele rurale axate pe integrarea grupurilor vulnerabile în societate și economie, inclusiv refugiați, tineri și bătrâni).

Se completează cu documente anexe la dosarul proiectului care se prezintă la depunerea dosarului:

- 1) fișa de verificare;
- 2) formularul tipizat de aplicare pentru finanțare pentru propunerea de proiect de dezvoltare locală, care conține: descrierea generală, scopul și obiectivele proiectului, planul de acțiuni, rezultatele scontate, beneficiarii, termenele de realizare, bugetul, indicatorii de evaluare (inclusiv potențialele riscuri), impactul și durabilitatea proiectului (semnat electronic de către reprezentantul autorității publice locale);
- 3) angajamentul autorității publice locale privind aplicarea la program, care va garanta inclusiv și plata contribuției acesteia pentru proiect (semnat electronic de către reprezentantul autorității publice locale);
- 4) decizia consiliului local privind aprobarea contribuției din bugetul APL (va fi prezentată după selectarea proiectului depus de către Comitet);
- 5) bugetul detaliat al proiectului (semnat electronic de către reprezentantul autorității publice locale);
- 6) planul de acțiuni privind implementarea proiectului, pe luni, ce va conține, inclusiv, activități de comunicare și implicare a diasporei în implementarea proiectului local (semnat olograf de către reprezentantul APL, cu aplicarea ștampilei instituției și a mențiunii corespunde originalului);
- 7) devizul de cheltuieli ce redă evaluarea anticipată și amănunțită a cheltuielilor necesare pentru executarea unor lucrări proiectate (semnat olograf de către reprezentantul APL);
- 8) extrasul din registrul bunurilor imobile pentru applicantul lider care înaintează proiect ce ține de reparația/renovarea unui imobil din localitate (după caz);
- 9) procesul-verbal și lista participanților la prioritizarea și validarea propunerii de proiect de către APL, asociația de băștinași, grupul local de inițiativă (semnat olograf de către reprezentantul APL cu aplicarea ștampilei și a mențiunii corespunde originalului);
- 10) rezultatele și dovada prioritizării și validării ideii de proiect de către diasporă pe rețelele de socializare și alte mijloace (semnat olograf de către reprezentantul APL cu aplicarea ștampilei și a mențiunii corespunde originalului);
- 11) acordurile de parteneriat sau dovada de susținere financiară a proiectului (scrisori de intenție, contracte) cu partenerii de dezvoltare/donatorii (semnat de către partener și confirmată de către APL prin semnătură, ștampilă și mențiunii corespunde originalului);
- 12) scrisoarea care confirmă angajamentul de colectare a contribuției din partea diasporei semnată de persoană responsabilă din cadrul autorității publice locale, asociația de băștinași sau

- asociație a diasporei (semnată olograf de către reprezentantul APL cu aplicarea ștampilei și cu mențiunea corespunde originalului);
- 13) certificatul/decizia de înregistrare și statutul asociației de băștinași/asociației diasporei;
- 14) declarația pe propria răspundere privind veridicitatea datelor furnizate de persoana responsabilă (primar) din cadrul autorităților publice locale precum și declarația privind lipsa altor proiecte sau investiții pe același obiect sau privind înaintarea aceluiși proiect pentru finanțare din alte surse prevăzute conform legislației (semnată olograf de către reprezentantul APL cu aplicarea ștampilei și a mențiunii corespunde originalului);

Se exclude obligativitatea pentru aplicanți să prezinte documentele în original, pe suport fizic.

Se propune modificarea Criteriilor de evaluare a proiectelor.

Se propune modificarea componenței Comitetului de evaluare și supraveghere al proiectelor în cadrul programului DAR 1+3.

Se propune modificarea sumei totale minime a proiectului de la 300 mii lei la 400 mii lei.

Se propune majorarea contribuției Guvernului în cadrul programului de la 250 mii lei la 350 mii lei.

Se propune a admite donații de materiale sau obiecte din partea partenerilor programului (parteneri de dezvoltare/donatori, asociații ale diasporei, asociații de băștinași, grupuri de inițiativă ale cetățenilor stabiliți în străinătate sau reveniți). Autoritatea publică locală va prezenta în acest sens documente confirmative aprobate de legislația în vigoare.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Nu este aplicabil.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Dispozițiile proiectului nu urmăresc stabilirea și realizarea acțiunilor de reformă structurală sau instituțională. Măsurile propuse se încadrează în funcțiile și competențele deja existente ale Biroului relații cu diaspora al Cancelariei de Stat.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Din perspectiva finanțării, cheltuielile alocate pentru programul DAR 1+3 sunt conform prevederilor Cadrului bugetar pe termen mediu și a bugetului alocat conform Legii bugetului de stat anual. Subliniem faptul că implementarea activităților necesită planificarea și alocarea resurselor bugetare pe o bază și calcule anuale. Importanța și necesitatea măsurilor vor servi ca bază pentru obținerea finanțării suplimentare din resursele bugetare.

Astfel, în Cadrul Bugetar pe termen mediu (2025-2027), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 561/2024, în scopul dat sunt estimate anual, câte 10 mln lei.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Implementarea dispozițiilor proiectului nu va avea un asemenea impact

4.4. Impactul social

Creșterea calității vieții prin îmbunătățirea infrastructurii (construcția drumurilor și căilor pietonale, instalarea iluminatului stradal, apă și canalizare, renovarea instituțiilor preșcolare și școlare, centre medicale, centre de cultură, eficiență energetică). Consolidarea coeziunii sociale prin reanimarea legăturii autorității publice locale cu băștinașii plecați peste hotare, cu locuitorii cât și stabilirea parteneriatelor cu alte instituții organizații prin intermediul programului DAR 1+3. Promovarea patrimoniului cultural. Creșterea locurilor de muncă.
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal
Impactul asupra datelor cu caracter personal este minim, deoarece Biroul relații cu diaspora garantează protecția datelor. Prelucrarea acestora se va realiza în conformitate cu reglementările legale în vigoare, fără a introduce categorii noi de date sau restricții suplimentare.
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
Proiectul nu generează favoritism sau discriminare în funcție de gen, deoarece prevederile sale se aplică în mod egal tuturor cetățenilor noștri din țară și de peste hotare.
4.5. Impactul asupra mediului
Proiectele din cadrul programului DAR 1+3 vor avea un impact pozitiv asupra mediului prin: conservarea resurselor naturale prin utilizarea resurselor regenerabile, crearea de spații verzi, construcția pistelor pentru bicicliști, gestionarea eficientă a deșeurilor ș.a.
4.6. Alte impacturi și informații relevante
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsurile normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Nu este aplicabil
5.2. Măsurile normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Nu este aplicabil
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
În scopul respectării prevederilor Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, pe portalul guvernamental www.particip.gov.md, a fost publicat anunțul privind inițierea modificării hotărârii de Guvern „Modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 801/2018 privind aprobarea și implementarea Programului Diaspora Acasă Reușește „DAR 1+3” care poate fi accesat la linkul: https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/13341 https://cancelaria.gov.md/ro/apc/anunt-privind-initierea-elaborarii-deciziilor Proiectul Hotărârii de Guvern a fost elaborat în conformitate cu prevederile stabilite în Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative și urmează să fie plasat pe site-ul Biroului relații cu diaspora și platforma www.particip.gov.md pentru a fi supus avizării și consultării publice în conformitate cu prevederile art. 9 al Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional.
7. Concluziile expertizelor
Proiectul Hotărârii Guvernului urmează să fie avizat de către Ministerul Finanțelor, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Mediului și Congresul Autorităților Publice Locale. Conform procedurii, va fi supus expertizei anticorupție și expertizei juridice.
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul se încadrează în sistemul actelor normative. Adoptarea proiectului nu va implica aprobarea, modificarea sau abrogarea altor acte normative.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Pentru implementarea prevederilor proiectului Biroul relații cu diaspora al Cancelariei de Stat va coordona procesul de organizare a activităților destinate diasporei. Instituția responsabilă dispune de resurse umane și competențe necesare, iar resursele financiare vor fi alocate în baza normativelor stabilite.

Secretar de stat al Guvernului */semnat electronic/*

Ana CALINICI